

Kulturplats Snösätra – Lägesrapport 2

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget för år 2021 fick Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd i uppdrag att leda, samordna och under 2021 påbörja etableringen av en ny kulturplats i Snösätra industriområde i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, kulturnämnden, trafiknämnden och stadsbyggnadsnämnden och i dialog med aktörerna i Snösätra.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden samt exploateringsnämnden fick i samma budget uppdraget att i samarbete fortsätta utveckla arbetet kring växtsanering av förorenad mark, bland annat i saneringsarbetet av södra delen av Snösätra industriområde och undersöka möjligheter för växtbaserad sanering i vatten.

En första lägesrapport lämnades till stadsdelsnämnden den 26 augusti 2021.

Sedan den första lägesrapporten har stadsdelsnämnden fått ett nytt budgetuppdrag. Av kommunfullmäktiges budget för år 2022 framgår att:

”Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd ska fortsätta arbeta för en ny permanent kulturplats i Snösätra samt som en del i det arbetet öppna en pop-up-kulturplats sommaren 2022. I arbetet deltar kulturnämnden, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och externa aktörer.”

I kommunfullmäktiges budget för 2022 har 2,3 mnkr avsatts till kultur- och fritidsnämnden för en kulturpark i Snösätra och 0,5 mnkr till miljö- och hälsoskyddsnämnden för markprover i Snösätra. Av budgeten framgår också att medel i den centrala medelsreserven avsatts för en kulturpark i Snösätra.

Projektets projektdirektiv fastställdes under sommaren 2021 av projektets styrgrupp. Projektet planeras att pågå under perioden 2021-04-01 – 2023-06-30.

Lägesrapport

Projektet kulturplats Snösätra har i projektets direktiv och projektplan identifierat ett antal viktiga områden och leveranser utifrån kommunfullmäktiges uppdrag.

Dessa är att:

- Etablera en intern och extern samverkan kring området.
- Provtva och analysera marken samt identifiera föroreningar inom stadsdelsförvaltningens arrendeområde.
- Utredda de finansiella och juridiska förutsättningarna för en kulturplats.
- Utveckla och etablera innehåll, inriktning, organisering samt drift av kulturplatsen i samarbete och dialog med aktörerna inom området.
- Under sommaren 2022 öppna en pop-up-kulturplats i Snösätra.

Nedan redovisas de aktiviteter som har genomförts under respektive område sedan den förra lägesrapporten, som förvaltningen lämnade till nämnden i augusti 2021, samt resultaten av aktiviteterna.

Intern och extern samverkan

Projektet har under hösten initierat och genomfört en rad dialoger med intressenter på plats i Snösätra. Fokus för och syftet med dialogerna har varit att återknyta kontakt med aktörer som deltagit i förvaltningens tidigare utredningsarbete om förutsättningarna för en kulturplats i Snösätra, att berätta om projektet samt att få en bild av vad aktörerna uppskattar och vill bevara med platsen. Dialogerna har dokumenterats och kommunicerats till deltagarna.

Projektet hade redan innan den förra lägesrapporten formaliserat den interna samverkan kring Snösätra i Stockholm stad genom att organisera styrningen av arbetet i en strategisk och en operativ styrgrupp med representanter från de deltagande förvaltningarna.

Det praktiska projektarbetet har fördelats i fyra arbetsgrupper vars fokus är:

- 1) fysiska förutsättningar och infrastruktur på platsen,
- 2) utvecklingen av innehåll och organisering av kulturplatsen inklusive planeringen av en pop-up under sommaren 2022,
- 3) kommunikation,
- 4) juridiska och planmässiga förutsättningar för en kulturplats i Snösätra.

Utöver de fyra arbetsgrupperna har projektet dessutom etablerat en operativ grupp som träffas veckovis för att koordinera sig kring trygghetsfrågor i Snösätra.

Provta och analysera marken samt identifiera föroreningar inom stadsdelsförvaltningens arrendeområde

Under hösten 2021 har förvaltningen i samarbete med exploateringskontoret upphandlat en provtagning av marken på stadsdelsförvaltningens arrende. Markproverna är genomförda och analys och rapporteringen av resultatet pågår. Kortfattat kan sägas att de föroreningshalter som hittats inte är akuttoxiska. Enligt den samlade riskbedömningen så är det ingen hälsofara att vistas på platsen kort tid. Relativt höga halter av PFAS har påträffats i grundvattnet och fler prover kommer att tas. Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta med analysresultaten i nära samverkan med miljöförvaltningen för att se vilka eventuella åtgärder som kan behövas på längre sikt.

Utreda de finansiella och juridiska förutsättningarna för en kulturplats

Detaljplanen medger upplag - tillfälligt bygglov ska möjliggöra test av kulturplats

Snösättras norra del är detaljplanelagd som upplagområde. Att använda området eller del av området permanent som en kulturplats kräver en ändring av gällande detaljplan.

Under hösten har projektet skissat på möjliga scenarier för en tillfällig kulturplats i Snösätra och i samarbete med stadsbyggnadskontorets bygglovsavdelning utrett vilka av dessa som också kan göras förenliga med rådande detaljplan. Projektet avser söka tillfälligt bygglov för stadsdelens arrende för att kunna genomföra en pop-up-kulturplats under delar av sommaren 2022. Utgångspunkten är att låta pop-up-kulturplatsen utgöra pilot och test för den framtida kulturplatsen och därigenom testa och utveckla idéer för hur Snösätra kulturplats kan utvecklas för framtiden. Förverkligandet av en pop-up planeras i nära samarbete med kulturförvaltningen, som har gått ut med en utlysning av kulturstöd till aktörer som vill verka på platsen under den här perioden.

Nödvändiga förutsättningar inför en pop-up-kulturplats

Under hösten har en av byggnaderna inne på stadsdelens arrende brunnit. Förvaltningen har låtit en extern konsult gå igenom resterande byggnader för att bedöma skicket på dessa. Konsulten har i sitt expertutlåtande bedömt att samtliga byggnader som finns inom Enskede-Årsta-Vantörs arrendeområde bör rivras och städas upp. Detta då rasrisk från tak samt diverse kemikalier, skräp och vassa föremål utgör fara för allmänheten. Under hösten har

förvaltningen spärrat av arrendet, satt upp skyltar och påbörjat processen om att ansöka om rivningslov för samtliga byggnader inom arrendet. Projektet har, inför rivningen, fört dialog med intressenter för att tillmötesgå önskemål i tidigare dialoger om att ta tillvara material från platsen och inte slänga allt när byggnader rivs. Vid dialogen deltog två aktörer. Arbetet med att möjliggöra återbruk ligger också väl i linje med stadens handlingsplan kring cirkulärt byggande.

Förvaltningen bedömer att rivningen av byggnader kommer medföra skador på några murar/väggar som omgärdar arrendet. Dessa behöver återställas för att den framtida kulturplatsen ska få en inramning.

Projektet bedömer också att det behövs en grundläggande infrastruktur i Snösätra för att kulturplatsen ska kunna attrahera utövare och arrangörer. Det mest grundläggande handlar om ökad framkomlighet och tillgänglighet, el, vatten, sanitära lösningar och belysning. Dessa åtgärder saknar i dagsläget finansiering.

Utveckla och etablera innehåll, inriktning, organisering samt drift av kulturplatsen i samarbete och dialog med aktörerna inom området

Förvaltningen arbetar tillsammans med kulturförvaltningen med att planera och genomföra av uppdraget om en pop-up-kulturplats sommaren 2022.

Under de år som frågan om en kulturplats i Snösätra har varit aktuell har det kommit in en rad medborgarförslag till nämnden om hur platsen kan utvecklas. Bland aktörer i området finns både visioner och idéer för hur kulturplatsen i Snösätra kan utvecklas. Flera har uttryckt intresse för att också bidra till platsens utveckling.

Framtidsbild för kulturplatsen

Det finns en framtidsbild för kulturplats Snösätra som är framtagen år 2020 tillsammans med aktörer. Framtidsbilden är fortfarande aktuell för projektet. Målet är att etablera en kulturplats i Snösätra som:

- har ett brett utbud med många olika aktörer och användare och där gatukonsten har en fortsatt roll,
- är öppen, välkomnande och fri från diskriminering, området ska vara tillgängligt och öppet för alla,
- har en långsiktigt hållbar organisation,
- har verksamheter som bedrivs i samklang med Rågsveds Naturreservat,
- har verksamheter som är lagliga och bedrivs inom ramen för vad som är tillåtet.

Innehållet begränsas av nuvarande detaljplan

I dagsläget kan vem som helst ansöka om polistillstånd för allmän sammankomst på allmän plats. Det innebär att man kan ha viss kulturverksamhet i Snösätra även om detaljplanen anger upplagsområde, under förutsättning att aktiviteten sker på allmän plats. Svårigheterna uppstår när kulturaktörerna i Snösätra uttrycker önskemål om till exempel konstnarsateljéer, utställningslokaler, skateboardramper eller café inomhus. Nuvarande detaljplan medger inte den typen av permanenta verksamheter i Snösätra. En utmaning för projektet är att kalibrera olika förväntningar i projektet. Vissa saker går att göra med ett tillfälligt bygglov, andra kräver en förändring av detaljplan.

Kommunikation

Förvaltningen har under hösten 2021 tagit fram en kommunikationsplan för kulturplats Snösätra. En viktig utgångspunkt är att Snösätra redan idag är en plats för kultur. Projektet ska vara aktiv i dialogen runt utvecklingen av Snösätra. Kommunikationen utgår från att stadens roll framförallt är att skapa förutsättningar för en tillgänglig och inkluderande kulturplats, men att lokala aktörer fyller den med innehåll.

Sammanfattande lägesrapport

Snösätra upplagsområde har under många år använts som en kulturplats för kulturutövare. En del av aktiviteterna har varit lagliga och tillåtna och andra har varit olagliga och otillåtna. Personer verksamma i Snösätra upplever det som svårt att veta vad som är tillåtet att göra och att staden inte är helt tydlig i vad som gäller. Projektet har ägnat mycket tid under hösten att reda ut och kommunicera vad som är tillåtet och otillåtet och vad som är möjligt utifrån nuvarande förutsättningar.

För pop-up-kulturplatsen under sommaren 2022 avser projektet att ansöka om ett tillfälligt bygglov på stadsdelsförvaltningens arrende, för att under en begränsad tid testa och tillsammans med kulturaktörerna utforska vad en kulturplats med ett breddat innehåll skulle kunna vara.

För att kunna fortsätta arbetet med att utveckla kulturplatsen och göra den permanent bedömer projektet att det behövs resurser i projektet för att göra nödvändiga investeringar i form av infrastruktur och för att säkerställa driften av platsen. Samverkan mellan förvaltningarna och framdriften av projektet skulle underlättas om dessa medel avsattes och öronmärks för projektet. På så sätt kan nödvändiga åtgärder vidtas i den ordning som behoven uppstår efter beslut i projektets styrgrupper.

Projektet har gjort en prognos av kostnaderna för nödvändiga åtgärder under 2022 som återfinns i bilaga 1. Av slutsatsen framkommer att kostnaden för att etablera en kulturplats i Snösätra beräknas uppgå till mellan 8 269 och 10 369 tkr. Av dessa kostnader beräknas 1 000 tkr finansieras via medel från den centrala medelsreserven, 500 tkr via medel som tilldelats miljöförvaltningen i kommunfullmäktiges budget för 2022 och 2 300 tkr via medel som tilldelats kulturförvaltningen i samma budget. Projektet och förvaltningen har dessutom lämnat in en ansökan om trygghetsmedel om 1 750 tkr för trygghetsskapande insatser i Snösätra, men inte fått besked om den är beviljad ännu. En stor del av nödvändiga kostnader för Snösätra, 2 719 – 4 719 tkr, saknar emellertid fortfarande finansiering. I beräkningen ingår inte eventuella kostnader för en sanering, schaktning eller de ändringar av detaljplanen som är en förutsättning för att långsiktigt etablera en permanent kulturplats i Snösätra.

Nästa lägesrapport kommer lämnas av projektet efter sommaren 2022.